

KODIFIKÁCIÓ MINDEN ÁRON?

Az idő nagy rendező. E közhely akkor jutott eszembe, amikor elkezdtem írni ezt az esszét, amit eredetileg egy 8 hónappal korábban rendezett konferencia hozzászólás írásos anyagának szántam. 2010. június 3.-án egy jövő PP kodifikációról beszélgettünk Miskolcon, 2011. február 18.-án pedig egy újabb PP módosítás utáni állapotból kilábalva próbálom meg az akkor megfogalmazott, azóta szinte semmivé foszlott gondolatokat reprodukálni. Hozzáteszem, az eltelt 8 hónap jogalkotása a június 3.-án megfogalmazott forgatókönyvek közül éppen a lehető legrosszabbat valósította meg. A koncepciótlan, a racionalitás érvével manipuláló törvényváltozásokat. Hozzátehetném, előre láthatóan súlyos működési zavarokat okoz majd a bíróságok eljárásában a perintézményeket megkettőző perrendtartás alkalmazása.

Júniusban minden még egyszerűnek tűnt. Osztovits András írt a Magyar Jogban (MJ 2010.3.sz.) egy átfogó, egyértelmű, mondandójában világos elképzelést az új magyar Pp. szükségességéről. Mivel logikailag jól felépített írás volt, kritikáját szintén logikusan lehetett megfogalmazni. Így pontról pontra, a Magyar Jogban megjelent írás szerkezetében haladva végül kirajzolódott egy más, talán korszerűbbnek gondolt perrendtartás koncepciója is.

A konferencia-felszólalás írásba foglalásakor először az új perrendtartás szükségességéről kell beszélni. Minden kodifikáció alapvető kérdése, ki fogalmazza meg a kodifikáció, vagy újra kodifikáció szükségességét. Az igény – perjogtörténetünket nézve – mindig politikai igény. Ebben nincs kivétlnivaló addig, amíg a jogszabály-alkotási igény a jogterület működési zavaraira reagál, és e zavarelhárítás miatt lép fel a törvényalkotó egy új jogszabály megteremtésének ígéretével. Amennyiben ezt ideológiai, vagy pártpolitikai alapon teszi, vagy azért hogy a politikai tehetetlenségét jól eladható új jogi normákkal leplezze, már baj van. Perjogról beszélve a működési zavarok nagy részét a bírói és az ügyvédi kar jelzi, hiszen szakmai professziójuk éppen a perjogi intézmények működtetése.

A bírói és az ügyvédi kar azonban sohasem elégedett. Mindig voltak, vannak és lesznek zavarok, tehát ők mindig jeleznek és elégedetlenkednek. A

* DR. GYEKICZKY TAMÁS

egyetemi docens

Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar

Polgári Eljárásjogi Tanszék

kérdés azonban az, mely általuk jelzett diszfunkció tekinthető a jogalkotás számára relevánsnak, olyannak, amely miatt az újraszabályozás eszközével kell élni. E ponton lép be az igazságügyi bürokrácia, amely megszűri, szelektálja a problémákat, és természetesen a szervezet működési zavarainak elhárítását tekinti fő céljának. A PP sokat emlegetett 1973.-as novellájának története jó példa erre. A végleges tvr. szövegének megfogalmazása előtt öt vagy hat különböző szövegvariáció született, miután a tudomány képviselői „kiszálltak” a jogszabály 1967 óta folyó előkészítéséből, és az IM átvette a törvény előkészítés feladatait. A szövegvariációk felváltva igazodtak a minisztériumi vagy a pártvezetés éppen aktuális – havonta változó – óhajához, míg egyszer csak a már ismert formában egy új PP novellában öltöttek testet. Az utolsó változások megfogalmazásában azonban a perjogi igények és aktualitások már nem játszottak döntő szerepet.

E rövid gondolatfelvetés több következtetéshez és kérdéshez vezet. Ki az, aki a jelenlegi helyzetben megfogalmazza a PP teljes kodifikációjának szükségességét? A szakmájuknál fogva morgásra teremtett bírói és ügyvédi kar óvatos e kérdésben. Tisztában vannak azzal, hogy egy épületet akkor renoválni, ha a lakók bent laknak a lakásokban, nagyon kockázatos vállalkozás. Kiköltöztetni meg nem lehet őket, maga az ötlet is elementáris felháborodást váltana ki. Érdekes módon a politikai aktorok is csendesek e téren. E csend egyik oka a Ptk. kodifikáció kudarca, a másik ok, hogy a politikai jogalkotási hullám távoli területekre összpontosít(ott), a polgári per csendes (és a szenzációéhes médiának unalmas) mellékzvein pedig nem lehet szavazatokat sem gyűjteni. Nyilván, cselekvő aktorként marad az igazságügyi bürokrácia, mivel a tudomány és képviselői nemcsak átfogó kutatásokkal nem rendelkeznek e téren, hanem még a kérdésfelvetésnél tartanak (vö. e konferencia). Mindezek ellenére, de talán éppen e szélcsendben meg lehet fogalmazni néhány összegző alapvetet, és kiindulópontot. Ezek súlyát, fontosságát én magam máshol és másként látom, mint Osztovits András.

Sokat fogunk beszélni a jövőben – fogalmaztam júniusban – arról, hogy a polgári pert gyorsítani kell, s mivel a pertartam átlagosan hosszú, ezért az időtartamot lényegesen lerövidítő intézményekre van szükség. Nem török látnoki babérokra, de a PP decemberi módosítása már a törvény címében is éppen ezt a célt tűzte ki maga elé. Holott ma, februárban is érvényesnek tekintem a júniusban kifejtetteket: a per azért hosszú, mert per. És amíg a peres eljárás lesz a polgári konfliktusok megoldásának fő formája, mindenképpen el fog húzódní, vagy legalább valamelyik fél mindig is hosszúnak fogja azt tartani. Valahogy a polgári perről való gondolkodásunkban teret nyert a statáriális eljárások sürgető logikája, amit persze a PP 1952-es ideológiája és rövid ideig tartó peres gyakorlata alátámasztott: az ügyek egy napon elintézhetőek. Azonban a bizonyítás-felvétel, a peralapítás, a másodfokú eljárás szabályai valamennyien együttesen pertartam növelő, és éppen a kis pertárgy értékű ügyek esetéből láthatjuk, a garanciális elemek kikapcsolása az eljárásból nem hozza magával a

pertartam csökkenését. Tudomásul kellene venni, a konfliktusok gyors lezárása, az egyszerűbb ügyek gyorsabb elintézése csak egy komolyan kiépülő és valóban professzionális szinten működő mediációs (vagy közvetítói) rendszertől várható. A kérdés tehát nem a perintézmények már-már statáriális ítélkezés szintjére való redukciója, hanem a perkapu becsukása, bizonyos peresíthető problémák és ügyek kirekesztése a bírói igazságszolgáltatás rendszeréből.

Ez tudom, nagyon nehéz problémakör. Felveti ugyanis az igazságszolgáltatáshoz való hozzájárás alkotmányos kérdéseit, és ezek a kérdések néha évszázados tradíciókat érintenek. Németországban az Alkotmánybíróság döntött a kis értékű ügyekre a tartományi jogokban szabályozott kötelező egyeztetés kérdésében, nálunk még fel sem merült mindennek az alkotmányjogi háttere. Felidézve a németországi döntést, a német alkotmánybíróság abban az esetben tartotta alkotmány-komfortnak az intézményt, ha ez nem zárja el az igazságszolgáltatás igénybevételének lehetőségét, illetve ha az egyeztetés az igazságszolgáltatás részét képező intézményekben zajlik.

Ez az a pont, amelyen vissza kell utalni Osztovits András írásának a bírói szerepfelfogásról szóló részére. Én hiányolom a bírónak, mint mediátornak a problémáját, jóllehet a mostani hatályos PP is előír számára egy bizonyos egyeztetési, egyezségkötést elősegítő kötelezettséget, kulturális érzékenységet. Külföldi kutatásokból tudjuk, a bírói mediáció kérdése korántsem egyszerű és problémamentes, a vizsgálatok leginkább a bíró autoriter és mediációt elősegítő autoritást nélkülöző közvetítói szerepének ellentmondására hívják fel a figyelmet. Mindenesetre a helyzet ma már távolról sem az Eckhoff által a XX. század közepén leírt szerepkülönbségeket tükrözi, ekkor ugyanis a jogszociológia axiómájává emelkedett a bírói és a közvetítói szerep éles elkülönülése. A szolgáltató igazságszolgáltatás (a szép és kifejező magyar elnevezésben ott van a szolgáltatás) kialakulása, a joghoz jutás elősegítésének európai uniós normái és tagállami törvényei az autokratív bírói szerepet elavulttá és meghaladottá tették. A kérdés tehát tovább göngyölíthető, mert voltaképpen így hangzik: a polgári területen felmerülő konfliktusok elintézésében meddig tekintjük dominánsnak az autoriter, szervezet központú döntést, és meddig megtűrtnek, illetve lényegileg jelentéktelennek (rendszer-idegennek) a felek tényleges önrendelkezésén alapuló konfliktus feloldás rendszerét.

A pertartam elhúzódása okainak vizsgálatánál ki kell lépnünk a jog által felkínált szemléleti keretből. Amennyiben nem elemezzük a külső, jogon kívüli okokat, a jogi megoldások könnyen tévútra visznek bennünket. A jogászok fel sem tételezik, hogy egy – egy per elhúzódása mögött mindkét peres fél kölcsönös gazdasági érdeke is meghúzódhat. Tévedés, hogy csak a perek gyors és minél egyszerűbb elintézéséhez fűződhet gazdasági, üzleti érdek. A felek gyakran bonyolult és több szálon futó gazdasági viszonyrendszerben állnak egymással, esetleg az engedményezés és tartozásátvállalás, a nyomásgyakorlás és az egyezségkötés kikényszerítésének kölcsönös érdekei hatják át

perstratégiájukat. Tévedés lenne azt mondani, ez a joggal való visszaélés, ez a magatartás csak a joggal való élés (másképpen rendelkezés) világos rendje. Például a szünetelésből felvett peres eljárás újra és újra – végtelenbe vivő, de legális – szüneteltetése, a félbeszakadás határidőhöz nem, csak – a soha meg nem tett -- perceseleményhez kötött hossza elősegítik ezeknek a taktikáknak az érvényesülését. Vigyázni kell tehát a szabálmódosításoknál, ezért élesen kell látni a szabályozás hatásait. Amennyiben ugyanis jogilag újraszabályozunk peres folyamatokat és helyzeteket, akkor meg kell kérdeznünk, vajon nem öljük-e ki a jogban lévő lehetőségeket, nem tesszük-e tönkre a joggal való rendelkezés szabad lehetőségét. Minderről a tudománynak – kutatások hiányában – nincs egyértelmű képe, pedig a szabályozás és újraszabályozás előtt nem ártana néhány hatáselemzést végigcsinálni.

Nem elemezte végig a tudomány a jelenleg hatályos pertörvény szabályait sem. Sem a jogszociológia, sem az eljárásjog tudománya nem szedte ízekre a PP szabályait, s egyik sem mutatja fel a perkódex történeti síkjait. Vagy ha igen, megretten vagy megtorpan a demagóg, de sehova nem vezető, magát közvéleményként aposztrofáló tanulatlan media által előállított közhangulat előtt. A legsúlyosabb problémát idézem fel, a kötelező jogi képviselőt kérdezték. A Plósz PP a törvényszéki eljárásokban, a ZPO a komolyabb ügyekben a Landgericht-től kezdődően ügyvédkényszert ír elő. 2011 februárjában, amikor e sorok születnek, már csak pár nap van hátra, hogy hatályba lépjen a PP 2010 decemberében elhatározott módosítása, ami a megyei bíróság előtt induló bizonyos elsőfokú ügyekre kötelező jogi képviselőt ír elő. Azt, hogy miképpen szól minderről a magyar szabályozás, egyelőre tegyük zárójelbe. Annál is inkább, mert a problémákat a módosítás korántsem oldotta meg, és nem csak azért, mert a legfontosabb, a legnagyobb ügyforgalmat jelentő eljárásokban nem vállalta fel a szakszerű képviselőt ódiáját.

Nem merte, mert nem akart szembeállni a mesterségesen gerjesztett közhangulat azon érveivel, ami szerint csak az ügyvédek gazdagodnak a kötelező jogi képviselő körének kiszélesítésével. Látszatgondolkodás ez, ám jól tükrözi a meg nem oldott problémát, a jogi segítőszolgálat pénztelenségét, a régebbi elnevezéssel szegényjognak nevezett perköltségkedvezmények siralmas állapotát. Az összefüggés ugyanis egyértelmű: ha kiterjesztjük a kötelező jogi képviselő rendszerét, ezzel az ügyfelekre hárítjuk a képviselő – mindenképpen előlegezendő – költségeit. Egy olyan rendszerben, ahol a szegénységi mérce nagyon magas (azaz alacsony), a személyes teljes költségmentesség köre szűk. A rendszer tágitása, azaz a mérce alacsonyabbra (magasabbra) tevése több pénzt, forrást, és szakértelmet kíván meg az állami igazságügytől. Erre pedig egyszerűen nincs pénz. El kell tehát azon gondolkodnunk, az ötvenes évekből itt maradt paternalista permodell felszámolása, a professzionalista peres képviselő nagyon is indokolt megteremtése – mint egy újrakodifikált modern perjog alapja – függhet-e az állam pénzügyi teherbíró képességétől, vagy nem. A kérdés nem új és nem Magyarországon vetődött fel először. A huszadik század végén

Németországban már a szociális jogállam elszegényedése kiváltott egy perjogi reformhullámot, nevezetesen az állami igazságszolgáltatáson kívüli konfliktusfeloldás reneszánszát. Hamar kiderült azonban, az effektív költségek nem csökkentek, de az ún. „társadalmi költségek” lényegesen alacsonyabb szintre álltak be. A mi esetünkben még ennek a kérdéskörnek az előkérdései sem fogalmazódtak meg, pedig e nélkül a reform hatása több mint kétséges.

A magyar perjog lassan 10 éve az Európai Unió e területre vonatkozó jogi előírásainak rendszerében mozog. Jóllehet nincs egységes európai perkodeks, mégis számos norma, intézmény, vagy érték átkerült – különböző módon és formában – a magyarországi perjogba. Ilyen – és eredetileg nemzetközi jogi előírásként született meg – a tisztességes eljárás, Osztovits András által némileg „rendszeridegennek” nyilvánított alapelve. Én mielőtt kidobnám a hajóból, egyfelől egy elméleti axiomára utalnék, másfelől egy gyakorlati összefüggésre.

Bár nincs egységes európai perkodeks, de mégis van egy európai jogi tér(ség), amelynek keretei között a magyar perjog működik. Nincs harmonikus perjogi rendszer, sőt néha és néhány intézményben a magyar perjog kifejezetten eltér a közösségi jog kötelező perjogi normáitól (pl. az eljárás megindításának időpontja, a perfüggség kezdete). Amennyiben a perjog kitisztítása a rendszeridegen, de európai normák és értékek eltávolítását jelenti, visszalépünk az időben, és egy izolált, nemzeti-tagállami keretekre épülő perjogot tekintünk a jövő alapjának. E modellt túlhaladta az idő, a jogügyek határon átnyúló jellege, a gazdaság az üzleti élet, a személyes és családi kapcsolatok, a munka, a közlekedés, a tanulás keretei – mint a perjogi konfliktusok alapját képező életviszonyok – már régen nem értelmezhetőek nemzeti- tagállami keretek között. A teendő éppen ellenkező. A magyar perjogot kell az európai normákkal összehangba hozni, éppen az e téren tapasztalható eltéréseket kell az európai jogi előírások értékrendjének megfelelően megszüntetni.

A joggyakorlat szereplői néha hálásak az ilyen „rendszeridegen” értékeknek és előírásoknak. A tisztességes eljáráshoz való jog elve ugyanis nem pusztán a magyarországi redukción szokásos értelmezéssé vált ésszerű pertartamot jelenti, hanem a bíró felett Damoklesz kardjaként lebegve tilt minden, a peres feleket megalázó, személyiségüket sértő, nyílt vagy éppen rejtetten tisztességtelen eljárási mozzanatot. Én a magam részéről kifejezetten kedvezőnek ítélem meg, még akkor is, ha egyes esetekben a peres (laikus) felek jócskán visszaélnék a bírói autoritás korlátozásának e lehetőségével.

A modern magyar perjog története modellátvételek sorozata. A Plósz PP őse főleg a német (ős)ZPO, az 1952.-évi PP sokat merített a szovjet modellből, bár a modellkeveredés már itt elkezdődött. Nehéz e problémakör megítélése, mégis beszélni kell róla, milyen modellt kövessen a perjogi rendszer, tud-e önálló (magyar) modell lenni a fent röviden bemutatott európai térben. Mit kezdünk a modellkeveredés okozta belső törvényi feszültségekkel, a többfelé igazodás lehetetlenségével? Át kell-e venni okos és valóban korszerű perjogi intézményeket – pl. perelőtti kötelező bírói egyezségi ajánlatot a ZPO-ból, vagy

a perköltségviselés egyezsége elutasító felet terhelő represszív szabályait az angol perkódekből -- ? Természetesen fel kell tenni a nagy kérdést is, mit akarunk egyáltalán a PP megújításával? Főleg akkor, ha belátjuk a populáris követelmények (gyors, és egyszerű perek) megvalósíthatatlanok.

Három különböző lehetőség merül fel szerintem a jövőre nézve. Az egyik, amit Osztovits András képvisel, a teljes megújítás, egy új kodeks, egy új törvény. A második a PP belső feszültségeit kiszűrő, megszüntető, a különböző történeti mozgásokból lerakódott rétegek egymásba csiszolása. A harmadik lehetőség az utóbbi évtizedekben követett – legegyszerűbb – út, az aktuális jogpolitika vagy más pártpolitikai törekvések törvényszövegbe iktatása. 2011 februárjában, e sorok írásakor látni kell az elmúlt 8 hónap e harmadik utas megoldást hozta magával.

Mindhárom lehetőség mellett és ellene is vannak érvek és ellenérvek.

A Perrendtartás totális újrakodifikálását nemcsak azok a politikai érvek támasztják alá, ami szerint 2011-ben nem kellene már egy 1952. évre utaló törvény alatt pereskednünk, amely év ugye – köztudomású – a Rákosi diktatúra mélypontja. Valóban, a jogalkalmazás során hozott döntések legitimitációja erősebb, ha nem hagy ilyen kibúvót a jogalkotás, de hát a hatályos Ptk. is 1959-es törvény.

A felszínes politikai érvek mellett számos más magyarázat is született a Pp. teljes újraalkotása mellett. Így a perjog paternalista alapkoncepciójának tarthatatlansága, a perkodeks általános eljárási szabálykönyvként történő felfogásának megoldhatatlan problémái. Hosszan lehetne még sorolni a teljes újraírást alátámasztó argumentumokat, azonban nem kevés ellenérv is felsorolható mindezekkel szemben. Így a Pp. teljes reformjának előkészítetlensége, mivel még érintőleges előtanulmányok sem születtek a szabályozási tárgyköréből, nem említve egy, a Ptk. kodifikáció előkészítéséhez hasonló több évig tartó kutatómunka hiányát. Nem látható tisztán az az igazságpolitikai koncepció sem, amely meghatározná, milyen értékek és intézmények mentén kellene újrakodifikálni a pertörvényt. Nyilván, az a politikai populáriszmus, amely az eljárások rövidítésének célját hirdeti meg a kodifikáció fő céljaként, nemcsak abszurd, hanem álláspontom szerint kivitelezhetetlen. Ha itt és most belekezdénénk egy átfogó újrakodifikációba, előmunkálatok, koncepció tisztázások és más szükséges előfeltételek hiányában több kárt okoznánk, mint hasznot érnenk el.

A másik lehetőséget a Pp. szerkezetének, fogalmi rendszerének, intézményeinek összecsiszolását az elméleti munkák mellett a jogalkalmazás is egyre hangosabban követeli. Nem csak olyan intézményekről van itt szó, mint az irat és okirat fogalmának pontatlanságai, vagy jogalkotó trehánytsága és kényelme miatt számszerűsítésre került utaló szabályok kibontása, hanem – főleg a különleges pereknél – a peres eljárás folyamatának dogmatikai letisztítása, szerkezeti egységének megteremtése. Számos intézmény értelmezését a bírói gyakorlat időközben elvégezte, számos intézményét azonban nem (csak egy legutóbbi

példa, a jogelőd és jogutód pertársaságának típusa), e problémák feltárása és tisztázása sürgető feladat. Az ilyen jellegű munka – mint egy tatarozás – nem zavarná a peres üzemmenetet, sőt lehetővé tenné egy – egy innovatív és korszerű perintézmény bevezetését (pl. per előtti közvetítés szabályai).

Az ellenérvek egyik típusa szerint kár tatarozni azt, amit újra kell építeni. Kőműves Kelemen munkájaként értelmeznénk egy ilyen reformot, különben is a korábbi novellák mind ezt csinálták, gyakran eredménytelenül. Jóllehet ez így nem igaz, valóban a kisebb nagyobb novelláris változások néha több gondot okoztak, mintsem hasznot hajtottak, ám egy revíziós felülvizsgálata a Pp. nek utoljára az 1. novella (1954) idejében volt. Az ellenérvek másik csoportja arra utal, a változások amúgy is mindennaposak, ezektől nem lehet elválasztani a revíziós felülvizsgálat törvénymódosításait.

Ezek az érvek átvezetnek a harmadik típusú megoldások felé, már ha lehet ezeket megoldásnak nevezni. Az érvelés e változások mellett mindig jogpolitikai célra hivatkozás, most az eljárások egyszerűsítése, aztán gyorsítása, aztán szakszerűbb érdekvédelem elősegítése, majd a joghoz jutás támogatása. Legtöbbször persze az argumentáció a miniszteri indokolás maga, amiből – jegyezzük meg -- a joggyakorlat csak részlegesen profitálhat. A kialakult törvényváltozási módszer rendkívül rugalmas – így a mellette érvelés --, alkalmas az időszzerű kihívások kezelésére és perjogi átfordítására.

Ellenérvként a harmadik típusú változások gyakorlati eredményét említenék. Rugalmas, ez igaz, ám tovább növeli az intézményi inkonzisztenciát, mivel soha nem vezeti át az új peres szabályokat következetesen és szakszerűen (legújabb gyöngyszem: első tárgyalás /Pp./ és első tárgyalási nap /kis pertárgy értékű ügyek/ fogalmi „összhangja”). Inkább áteröltet a Pp. szerkezetébe nem illő megoldásokat, mintsem a peres eljárás konzisztenciájával foglalkozna (lásd legújabb módosítások a rendelkező percesekek eltérő szabályai jogi képviselő és laikus per esetén). Ötletszerűsége mellett csak konszenzuális erje kisebb, a jogalkotó minisztériumi bürokráciája sohasem veszi komolyan a jogalkalmazó, és a jogtudomány érveit, véleményét.

Amennyiben itt és most – és tavaly Júniusban – állást kellene foglalnom, a második megoldást támogatnám. Azzal a kiegészítéssel, miszerint ezen az úton lehet eljutni az első, a teljes reform kezdetéhez. Mivel nincs kilátás sem bővebb anyagi erőforrásokkal gazdálkodó kodifikációs munkára, és nem történt meg a hatályos Pp. sokoldalú elemzése sem, csakis kis lépésekkel, a hétköznapi munka és elemzések apró felfedezéseivel juthatunk el céljainkhoz. Viszont e munka közben a Pp. átfésülése megtörténhet, kiiktatódhat számos problematikus norma, rendbe lehet tenni a fogalmi és intézményi zavarokat. Az elméleti munkát ezen az úton a jogalkalmazó – bírói és ügyvédi kar – eredményesebben segítheti elő, aminek fő oka e szereplőknek a jogalkalmazáshoz való kötöttsége. Az eljárási normák újragondolásában ugyanakkor -- az anyagi joggal szemben -- a jog hétköznapi működésére rálátó, azt értelmezni tudó koncepcionális gondolkodás lehet hatékony.

ELŐZETES MEGFONTOLÁSOK EGY ÚJ POLGÁRI PERRENDTARTÁS ALAPELVEIHEZ*

Bevezető gondolatok

Egyre gyakrabban jelennek meg tanulmányok a magyar jogi szakfolyóiratokban, ill. rendeznek konferenciát szakmai szervezetek egy új polgári perrendtartás szükségességének témájában.¹ Ennek okait sem a gyakorló jogászoknak, sem az elméleti kollégáknak nem kell külön magyarázni, hiszen valamennyien tapasztaljuk, hogy csak a rendszerváltást követően több mint hatvan alkalommal módosított Pp-nk egyre nehezebben alkalmazható, egyes eljárások esetében, a folyamatos módosítások, hatálybalépési időpontok változtatása miatt nehezen követhető jogszabállyá válik.

A 2010. június 3-án Miskolcon ebben a témakörben megtartott konferencia vitaindító előadása – melynek szerkesztett változatát jelent kötet tartalmazza - egyértelműen egy új polgári perrendtartás megalkotás mellett tette le a voksát, mely véleménnyel magam is azonosulni tudok.

Jelen tanulmány keretei között arra keresem a választ, hogy egy jövőbeli új Pp-nek kellene-e a maihoz hasonló módon rögzíteni a polgári per alapelveit a törvény bevezetőjében, vagy máshol, egy későbbi fejezetben, avagy célszerűbb lenne-e egy másfajta megközelítés, ill. mely alapelvek mentén lenne indokolt felépíteni az új polgári perrendtartást.

A témakör elemzéséhez a hatályos szabályozás rövid értékelését követően elsőként a mintaadónak tekintett Plósz Sándor alkotta 1911. évi polgári perrendtartás megoldását mutatom be, majd egyes külföldi perrendtartási kódexekben alkalmazott rendszert elemzem.

** DR. WOPERA ZSUZSA

egyetemi docens

Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar

Polgári Eljárásjogi Tanszék

* Jelen tanulmány az OTKA K 68304 nyilvántartási számú kutatásának keretében készült.

¹ Ilyen pl. Osztovits András: Új magyar Polgári perrendtartás szükségességéről írt tanulmánya, mely a Magyar Jog 2010. 3. számában jelent meg.